

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peli Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licări mai dese după tarifară
și învoială. — **RECLAMK** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — **Atât abona-**
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 257.

Brașov, Miercuri 19 Noembrie (2 Decembrie).

1903.

S'a înfundat vulpea 'n sac.

Scirile cele mai nouă dela Buda-
pesta ne spun, că lupta inverșunată
a partidului guvernului cu opoziți-
unea din camera ungară ar fi în ajun
să ia o întorsătură neașteptată. E
vorba chiar de un compromis între
ministru-președinte Tisza și Kossuth,
ba mai mult de o învoială a guver-
nului cu toți opoziționali și malcon-
tenții, spre a pune astfel capăt ob-
strucțiunei.

S'a înfundat vulpea în sac! Con-
tele Tisza a început să se convingă,
că nici cu „energia“ și „mâna tare“,
cu care s'a lăudat până acuma, nu
o va pute scote la cale; el trebuie
să recunoască așă, că succesul, pen-
tru care a fost felicitat de aderenții
săi, de a fi introdus ședințele para-
lele, trecând chiar și peste protestă-
rile grupului Apponyi, ce făcea parte
din majoritate, a fost de-o valoare
problematică și că în realitate n'a
contribuit la întărirea, ci numai la
slăbirea poziției sale.

Timpul sboră cu o înțelă verti-
ginosă. Numai câteva săptămâni ne
mai despart de finitul anului, er re-
mutarea pentru acest an încă tot
nu s'a putut face. Tisza fără in-
doială a luat asuprași la Viena an-
gejamentul de a face posibilă recru-
tarea în Ungaria încă în decursul
lunei lui Noembrie, seu cel mult pe
la începutul unei lui Decembrie. N'a
putut să se țină însă de promisiune,
deorece greutățile, cu care a avut să
lupte, au fost mai mari decât și-a
închipuit și, judecând după situația
parlamentară de așă, nici în De-
cembrie n'ar avé prospecte de a a-
junge ținta, ce și-a pus, când a adus
proiectul de recrutare în discușiunea
camerei înainte chiar de proiectul
de indemnitate.

Vedând așăder că nu-și pôte
ajunge scopul și convingându-se, că
prin decretarea ținerii de ședințe
paralele guvernul și-a agravat numai

pozițiunea, având să suferă din cauza
acesta încă și exodul destul de in-
semnat al grupului Apponyist din
majoritate, ministru președinte Tisza
și-a dîs: de ce să nu fac o încercare
de a ajunge la un rezultat cu bi-
nele, pe calea compromisului?

Pentru acesta Tisza și-a aflat
sprijin în Fr. Kossuth, care la toate
ocasiunile ar vrea să facă pe împă-
ciitorul, pe bărbatul, care se pôte
ridica peste pasiunile luptei dînice
și are înaintea ochilor numai să
asigure națiunei sale favorurile și
succesele reale posibile în împreju-
rările date.

În ședința de ieri a camerei se
ridică de odată Francisc Kossuth și,
spre surprinderea stângei ca și a
dreptei, rugă pe guvern și pe ma-
joritate să nu continue politica „mâ-
nei tari“, ci mai bine să caute a
fructifica acele avantagii, cari se
pot câștiga în interesul națiunei și
cărora nu li-se pune nici o piedecă.
Kossuth ceru să se estindă dreptul
electoral, să se impartă din nou
cercurile electorale, limba maghiară
să fie de aici încolo mai bine învê-
țată în școle, în fine să se realizeze
reforme, ce le-a fost reclamat în
Noembrie pe terenul social.

Indoită surprindere a cauzat
răspunsul, ce l'a dat ministru-preșe-
dinte Tisza lui Kossuth, imediat. El
a declarat, că e aplesat a face toate
câte le cere Kossuth. Încât pentru
validitatea mai mare a limbei ma-
ghiare în școle, ea corăspunde pe
deplin și programului său, er refor-
mele sociale și estinderea dreptului
electoral o doresceși el nu mai pu-
țin ca opoziția. Ba cu privire la re-
forma electorală deja a început lu-
crările de pregătire.

Toate bune. Unde rămâne însă
limba de comandă maghiară? Veți
acesta e o pomă încă necoptă pen-
tru a fi culesă, și Kossuth a vorbit
numai de ceea ce se pôte ajunge în
realitate! În punctul acesta vederile

fraților săi în obstrucțiune diferă de
ale lui, căci în afară de aderenții
lui personali, ei dîc, că fără garan-
tarea dreptului de limbă la comanda
armatei nu pôte fi compromis, nu
pôte fi împăcare cu tabăra lui Tisza.

Sub presiunea paciniceii vorbirii
a lui Kossuth, au fost constrînși a
se pronunța și Apponyi, apoi Zichy
Aladar. Amândoi au declarat, că de
o înțelegere, de un compromis nu
pôte fi nici vorbă înainte ca Tisza
și majoritatea să fi delăturat pétra
scandalei, ședințele paralele.

Se simte în amândouă taberele
starea absurdă, la care a adus lu-
crurile continuarea obstrucțiunei. De
aceea au couvenit ca astăzi să facă
o pauză, spre a se sfătui. Miercuri
va fi érași ședință și atunci se va
vedé decă Kossuth va avé de astă-
dată mai mare noroc ca altădată
cu propunerea sa de împăciuire.

Una nu putem să o trecem nici-
decum cu vederea. Și acest compro-
mis a fost propus a-se face între
partidele maghiare tot pe spinarea
bietelor naționalității!

Intr'adevăr, nu se pôte alege un
moment mai potrivit de cătră Sașii
oportuniști și de cătră „naționaliiști
gubernamentali“ de la Arad de a se
înregimenta în partidul lui Tisza...

Sașii în partidul guvernului.

Comitetul (Kreisausschuss) partidului
poporal săsesc din Țera Bârsei, a ținut ieri
după amiazi o conferență la Gewerbe-
verein. Conferența a fost presidată de ad-
vocatul Carol Adam. La ordinea dîlei: ces-
tiunea intrării deputaților sași în partidul
guvernului.

Președintele a prezentat hotărîrea co-
mitetului central din Sibiu, pe care am
publicat-o și noi în numărul de ieri.

După o discuție mai lungă, s'a enun-
țat cu majoritate, că Kreisausschus-ul
aprobă intrarea deputaților sași în parti-
dul liberal gubernamental.

Cele două foi locale maghiare se
ocupă la loc de frunte cu intrarea depu-
taților sași în partidul guvernului.

„Brassói Hirlap“ de așă repetă ce
a mai dîs odată și ceea-ce o accentuează
și deputatul Lutz Korodi în articolul scris
din Berlin, — că adecă intrarea deputaților
sași în partidul guvernului numai atunci
ar puté fi aprobată și ar puté să aibă sens,
decă ei renunță total la validitatea postu-
latelor de rassă, adecă se supun direct la
programul național al guvernului și par-
tidului său și se vor acomoda nisuișelor
guvernului unguresc.

Numita fóie dîce mai departe, că e
o problemă inevitabilă a guvernului ungu-
resc, de a promova limba maghiară și spi-
ritul maghiar tocmai în ținuturile locuite
de naționalități, prin instituțiuni și jertfe
ori cât de mari. Actualul ministru de culte
Berzeviczy are în programul său două re-
forme de mare însemnătate, pe cari se va
sili a-le realiza, anume: *revisuirea le-
gi învêțământului poporal* și, în legătură cu
acesta, *cestiunea calificăției învêțătorilor să
trecă în mâinile comisiunilor de stat*; mai
departe *controlarea de cătră stat a califi-
căției preoșilor*, cu scop, ca *ori-ce preot
din Ungaria se posedă limba maghiară a
statului*.

Ce vor face deputații sași — se în-
trébă „Br. H.“ — decă, fidel trecutului său,
Berzeviczy va veni înaintea dietei cu aceste
reforme importante? Vor vota ei fără esi-
tare, ori vor eși érași din partid, cum au
eșit din cauza le-gei pentru numirile de
localități?...

De aceea, încheie fóia maghiară lo-
cală, intrarea deputaților sași în partidul
guvernului numai așa are înțeles, decă
ei cu trup și suflet se alătură ideii statu-
lui național maghiar...

„Brassói Lapok“ scrie între altele,
că din punct de vedere general maghiar
nu dă vre-o importanță extraordinară in-
trării Sașilor în partidul guvernului. Ceva
rezultat bun va avé totuși pentru Ma-
ghiar: va servi în ochii streinătății de
puternică desmintire a acelor, cari rês-
pândesc sciri despre aspirarea Sașilor, și
se va dîce: étă că cei asuprași întră în

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

O carte de poesii.*

(„Vise și lacrimi“, de Fl. Becescu. Conferență
ținută la „Cercul profesorilor“ în Craiova.)

Sunt unii omeni născuți pentru sci-
ință, pentru literatură seu pentru vre-o
artă. Dispozițiunile lor sufletesci sunt deo-
sebite de ale altor omeni. Inzestrați de
natură cu-o închipuire bogată și cu-o sim-
țire vie, ei vedé toate lucrurile în propor-
țiuni mai mari, mai bune seu mai rele,
mai frumoșe seu mai urite; și toate fac
asupra lor impresiuni mai vii și lasă urme
mai adânci. Viața lor sufletescă, a cărei
imagine o vedem în operele lor, este ast-
fel mai bogată, mai nobilă și mai frumoșă.

*) ...M'am bucurat când am aflat mai întâi
din „Gazeta“, că tinerul poet de aici, Florian Be-
cescu, a putut eși din cariera înăbușitoare a ofici-
ului telegrafic, ca să-și urmeze studiile universitare.
Cu acesta ocaziune imă adusei aminte de-o con-
ferință ce am ținut-o în „Cercul profesorilor“ din
Craiova, despre prima lui carte de poesii, în 1901.
Vo trimite cu rugarea să-o publicați în foisóra
„Gazetei“.

— M. Strajan.

De aci urmază însemnătatea și valórea
operelor de artă și literatură, prin cari ne
putem înălța seu cel puțin ne putem
apropia cu toții de modul de vedere și de
simțire al autorilor lor.

Dér din acest privilegiu intelectual
al scriitorilor și artiștilor urmază și un
mare neajuns pentru ei. Alți omeni, omenii
de rând, sunt preocupăți numai de intere-
sele și tendințele lor personale; totă in-
teligența lor este absorbită de grija de
câștig, de a-se îmbogăți, de a-și întemeia
o pozițiune socială, care să le asigure in-
destulirea trebuințelor, plăcerilor și vani-
tății lor. Și în urmărirea acestor scopuri
ei au o îndrăsnelă caracteristică, care
adese-ori nu alege mult între mijlocele de
a reuși. Pentru aceea ei reușesc cu înles-
nire și de obicei sunt fii norocului; căci
cum dîce proverbul: „obraznicul mănâncă
prasnica“, seu cum dîceau străbunii noș-
tri, Romanii: „audacem fortuna juvat“.

Omul de talent seu de geniu, din
contră, trăesce mai mult pentru știința
seu arta ce cultivă. Mintea sa fiind mai
mare decât se cere pentru trebuințele
esistenței individuale, el se îndrăgostesce

de frumoșă lume a ideilor și a visurilor,
în care se pomenesce trăind prin inteli-
gența sa. Ținta existenței sale el o pune
în lumea nemuritoare a idealului și a vieții
universale; ér grija de existența sa fizică
rămâne pentru el de ordine secundară,
devine o sarcină neplăcută, de care ar
dori să scape.

De aci vine, că astfel de omeni sunt
de multe-ori atât de naivi și neîndemâ-
natici în viața practică, încât cel dintăi
egoist seu șiret îi pôte juca pe degete.
Artistul ca și filosoful întrunesce în firea
sa două feluri de vieță: una ideală seu
altruistă, am puté dîce divină seu cerescă,
care e pentru el adevărata viață; alta ani-
malică, mărginită la trebuințele individua-
lității efemere. Desarmonia între aceste
două moduri de existență întrunite în per-
sóna artistului, mai ales când e silit să-și
câștige el însuși pânea de toate dîlele,
cum sunt cei mai mulți; contrastul și
perpetuul conflict între aspirațiunile și do-
rințele lui și între miseriile lumii reale, e
pentru el un izvor nesecat de nemulțămiri
și suferințe morale; și acestea dau opere-
lor sale un accent de tristeté și duioșie,

cum se vede în scrierile mari ale tuturor
poetilor.

Dintre poetii noștri numai lira lui
Alexandri a avut o cordă mai sonoră pen-
tru simțemântul veseliei; pentru că el a
avut o sorte mai fericită. Scutit de grijile
esistenței materiale și trăind în epoca de
entusiasme a reinvierii naționale, activita-
tea senină și liniștită a spiritului său ara-
reori a fost turburată de nemulțămiri.

Ceilalți poeți ai noștri au fost mai
puțin favoriiți de ursită. Doi din ei, Emi-
nescu și Nicoleanu, au făcut chiar să rês-
sune și în frumoșă noastră limbă tristul
glas al pesimismului, glasul durerii fără
mângâiere și al desperării. Să sperăm însă,
că ei vor fi primii și ultimii pesimiști ro-
mâni. Curentul nesănătos, provocat un mo-
ment de influința lui Eminescu, este înlo-
cuit astăzi printr'un alt curent, început de
poeți ca G. Coșbuc, A. Vlahuță, B. Dela-
vrancea, și alți fruntași ai tinerei genera-
țiuni, mlădite viguroșe, crescute din tulpina
sănătosă a geniului național.

Pentru-că Românul nu e optimist
naiv, care să aștepte mură 'n gură; el
rîde de acei ce viséză țeri cu riuri de

tabăra asupritorilor, ca sinceri sprijinitori ai acestora.

Foia maghiară adaugă, că intrarea Saşilor în partidul guvernului n'are importanță principiară, e numai o cestiune de tactică, cu alte cuvinte numai o *min-tea*, nu și cu *inima* Saşii se alătură la guvernul liberal. Alăturarea acésta însă nu prea e statornică...

Spre împăcare?

(Din ședința de erî a dietei.)

Francisc Kossuth e unul dintre politicienii maghiari — elastici.

Când venise Tisza la cârmă, a încercat să pacteze cu el, și ne aducem aminte — căci sunt numai vr'o două trei săptămâni — cum sfătua pe ai săi să desarmeze, nefiind speranțe de reușită în lupta cu guvernul și cu coróna. N'a fost însă ascultat, și în conferința de atunci a partidului său a „dat voie”, ca fiecare să procedă cum îl taie capul. Ba vedorăm cum nu mai de mult, decât Sâmbătă, Francis Kossuth fû printre cei din-tăi, care au subscris declarația de neîncredere la adresa guvernului, înrolându-se în tabăra obstrucționiştilor.

De Sâmbătă până erî, Kossuth éráși s'a schimbat. La prima votare, ce s'a făcut în ședința de erî a dietei, se ridică pe neașteptate și face declarația, că el și — așa crede — partidul său sunt gata să facă pace cu guvernul, decă guvernul va lărgi dreptul electoral, decă va valora și mai mult limba maghiară în școlile populare și decă va crea reforme sociale.

Tablou!

Contele Tisza, cu fața radiósă se ridică și declară imediat, că ia spre sciință că totuși există o basă pentru împăcare și descurcare. Declară Tisza, că asupra cestiunii de a se lărgi dreptul electoral, are să convóce în curénd o anchetă și că e gata, ca încă în ciclul acesta dietal să introducă reforma pretinsă de Kossuth. În ce privește cestiunea limbei maghiare în școle, are să controleze și mai strict predarea ei cu succes.

Salve de aplause în drépta guvernamentală și aprobări la o parte a kossuthiştilor.

Mare fû consternarea obstrucționiştilor declarați și a adversarilor lui Tisza. Consternarea se vedea mai ales în șirurile partidului popular. Contele Zichy Aladar, membru al acestui partid, cere cuvânt și dice, că ceea-ce a spus Kossuth nu merge în direcție corectă. Cestiunea, de care a vorbit Kossuth nu este la ordinea zilei. Mai întâiu de tóte trebuie să se retragă propunerea relativă la ședințele paralele. Toți doresc o descurcatură, însă asta trebuie făcută cu plan și cu înțelegeré. De aceea — dice Zichy — ar trebui convocată comisiunea parlamentară.

Nici ugroniștii nu sunt de acord cu ceea-ce a spus Kossuth. Prin graiul lui *Hollo* ei pun condiția, ca limba maghiară să se valoreze deplin în armată.

Acum se ridică hahamul taberei combatanților pentru postulatele maghiare în armată: contele *Apponyi* și dice, că călcarea regulamentului camerei constituie piedeca principală în calea spre descurcare. Rógă majoritatea să suspendeze decisiunea relativă la ședințele paralele. Decă se va întâmpla acésta, țera va fi scósă din situația critică în care se găsesce.

Ugron dice, că tóte astea sunt nisip în ochii nației. Nu-i permis să se renunțe la dreptul limbei maghiare. Fără de asigurarea acestui drept nu se póte vorbi de împăcare.

În urmă la propunerea lui *Krasznay* dieta nu va tiné ađi ședință.

Pausa acésta li-s'a dat póte „părinților patriei” cu scop de a se sfătui că ce e de făcut: să se împace ori nu taberele carî s'au combătut cu atâta înverșunare.

Probabil, că se vor împăca, că apponyiștii vor intra éráși în partidul liberal, ér pe kossuthiști are Tisza destule mijlóce de a-i îmblânđi și a-i face să — capituleze în schimbul unor concesiuni pe alte terene.

Apel

cătră publicul român.

Adunarea generală a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la anul 1897 în Medias, a hotărît înființarea unui *Museu istoric și etnografic al Românilor din Ungaria și Transilvania*, și publicul român aprețiând după merit însemnătatea acestei instituțiuni, a întâmpinat inițiativa Asociațiunii cu cea mai mare însuflețire.

Tóte păturile societății românesce s'au arătat pētrunse de convingerea, că prin înființarea aședământului proiectat de Asociațiune, generațiunea de astăzi își împlinește o sfântă datorie față cu acele figuri mărețe, căror avem să le mulțămim renașterea elementului nostru, și că s'ar face vinovată de ocara posterității, decă nu i-ar transmite neștirbită moștenirea națională ce a găsit.

Acestei convingeri și însuflețiri poporului nostru pentru idealurile sale naționale, este a-se mulțami, că Asociațiunea deja astăzi, abia după 5—6 ani de la memorabila hotărîre din Medias, s'a și putut apuca de realizarea Museului nostru național.

Prin contribuiriile fundatorilor și altor donatori, prin loteria aranjată în acest scop, și în deosebî prin splendida donațiune de 24,000 coróne, cu care Ilustrii bărbați d-l Alexandru de *Mocsonyi*, presidentul Asociațiunii și d-l *Zeno Mocsonyi*

de Foen, au inaugurat o nouă serie de contribuiri, fondul Museului a crescut la respectabila sumă de aprópe 100,000 cor., și ast-fel Asociațiunea — după-ce s'a îngrijit cu tótă precauțiunea de un plan cât se póte mai corespuńdător, — a putut începe ridicarea falnicului palat, care va avé să adăpostescă clenodiile trecutului, produsele muncii și momentele caracteristice ale vieții naționale a poporului român din țera, și are speranța, că îl va puté preda destinațiunei sale încă în decursul anului 1904.

Deóre-ce însă acésta Casă națională, acest falnic monument cultural trebuie creat — deși cu tótă modestia ce caracterizează elementul nostru, dér totuși în condițiuni demne de importanța unui popor de 3 milioane și corespuńdătoare scopului urmărit, — fondurile adunate până astăzi nu acoper încă tóte speșele zidirei, și afară de aceea instalațiunile interne ale aședământului proiectat încă vor reclama sume considerabile:

Din acésta cauză comitetul central al Asociațiunii se vede îndemnat, a adresa un nou și călduros apel cătră publicul român, invitând pe toți căți se interesează de progresul cultural al poporului nostru, ca prin maritimóse contribuiri la fondul Casei naționale, să pună Asociațiunea în posibilitate de a termina acest important aședământ național în timp apropiat și în condițiuni pe deplin mulțamitoare.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 29 Octomvrie 1903.

Iosif St. Șululu m. p.

Dr. Cornel Diaconovich m. p.

Exposiția orașelor germane în Dresda.

(Raportul primarului.)

(Urmare.)

(3)

În grupul B. al fortificației de suprafețe erau expuse tablouri sinoptice, tăieturi transversale, descrieri tabelare și grafice asupra lucrărilor anuale executate în materie de fortificație a suprafeței împreună cu devisul, precum și explicări și catalóge de prețuri a lucrărilor suterane. În acest grup erau remarcabile lucrările expuse de orașele Berlin, Hannovera, Magdeburg, Dresda, Leipzig, Breslau, Mannheim, Wiesbaden, Aachen, și Brema. Afară de acestea orașele Breslau și Dresda au expus în grupul de construcție de străđi și unele fortificații de suprafață în natura.

Din descrieri se vedea, ce importanță deosebită are pentru orașe fortificația suprafeței și ce sume enorme se cheltuesc cu acésta. Fortificația suprafeței era diferită, amésurat felului de utilizare a părții de stradă: ca stradă pentru trăsuri, ori pentru pietoni.

La mahalale, cum am văđut, străđile se fortifică în maniera șoselelor, adecă pe un fundament bine alcătuit se așterne un strat de petriș, care se netezesce cu cilindrul. Spre acest scop nu se întrebuintează ca la noi piatră de var, ci un soi de piatră cât se póte de virtósă. Străđile acestea au avantajul ieftinătății, se întretin lesne și nu produc șgomot mare, au însă desavantajul că în timp secetos se produce praf mare, ér în timp ploios noroiu mare.

Desavantajele acestea se încercă profesorul Dr. Büttner din München a le înlătura prin așa numitul asfaltin expus de densus și provéđut de explicări și note comentátóre.

Străđile cartierelor cu zidiri mai dese și drumurile esterne destinate pentru circulația mai frecuentă sunt de obicei pavate.

Pavagiul de bolovanî întrebuintat la noi se utilizează numai la drumurile de importanță mai secundară. În orașele germane se întrebuintează séu pietri esact cioplit (bossirte Steine) din material virtós, séu unde circulația permite, pietri artificiale (Klinker, Schlackenwürfel). Acestea sunt de regulă mai puțin consistente, ofer însă o suprafață mai netedă. Pietrile se aședă séu în prund séu pe un fundament analog cu drumurile așternute cu pietriș, în casuri speciale chiar beton. În Breslau la străđile cu fundament de beton, pietrile de pavagiú au fost prefăcute în tencuială de cement.

Orașele Hannovera și Magdeburg, după cum am văđut la expoziție, între-

buintează pavagiul mărunț, punédu-se pietrile de o lungime de 6—8 cm. pe fundamentul de pietriș în formă de pavagiú strins una lângă alta.

Am văđut mai departe și străđi asfaltate cu pavagiú de lemn, întrebuintat mai ales acolo, unde e vorba ca circulația cu trásurile să producă șgomot cât se póte de puțin. La asfaltări se întrebuintează cu preferință așa numitul asfalt bătucit. La pavagiul de lemn se întrebuintează bușteni patruunghiulari de lemn de cetină, séu de lemn virtós din Australia. Distanțele se umplu cu gudron séu cement. Pavagiul din Leipzig făcut din lemn din Australia s'a dovedit fórte bun de órece nu putredesce și usarea lui în timp de șapte ani n'a fost mai mare de câțiva milimetri și era proporțională peste tot locul.

Drumurile pentru pietoni sunt de regulă mărginite cu piatră de granit. Fixarea acesteia este diferită. Drumurile de promenadă sunt cele mai plăcute pentru pietoni. Acestea se ved mai cu sémă acolo unde circulația este minimă și felul zidirilor nu se împotrivesce. Decă circulația este mai viuă, se întrebuintează pavagiú de mosaic compus din pietri naturale și artificiale. Drumurile pentru pietoni sunt în interiorul orașelor pavate cu plăci de granit séu altă piatră similară. Drumurile pentru pietoni din cement séu asfalt turnat pe fundament de beton sunt mai rare. Drumurile mai late pentru pietoni au între margine și plăci o sfóră de pavagiú mosaic sub care sunt aședate rețelele pentru gas, apă și electricitate.

Trebuie să mai relevăm, că orașul Brema a expus și un drum de makadam de cement, adecă un strat superior bătucit virtós din cement și pietriș pe fundament de beton. Soiul acesta de fortificație a suprafeței, fiind de totul nou, nu s'a putut pune încă la probă în privința durabilității.

Decă am vré să facem comparație cu stările din orașul nostru, ar trebui să facem conclusiuni fórte nefavorabile pentru noi. Să sperăm însă, că la pavarea nouă, ce se pregătesce, vor fi înlăturate defectele actuale.

În grupul C. am văđut o mulțime de planuri sinoptice, desemnuri, fotografii, modele și altele de felul acesta. Aici au expus 23 de orașe.

Străđile sunt de o însemnătate extraordinară pentru orașele mari. De aceea este ușor de înțeleș, pentru-ce administrațiile comunale germane le supraveghează cu rigóre, ca să funcționeze ireproșabil. Drumurile de comunicații se află peste tot în mâinile societăților private. Fiind-că însă colisiunile de interese între comune și între aceste societăți au fost inevitabile nu trebuie să ne mirăm, că în multe comune s'a manifestat dorința, ca drumurile să fie luate în regie proprie. Observăm, că orașul Mannheim are tramvaiele electrice din centru în regie proprie, asigurându-și tot-odată o influență covârșitoare și asupra liniilor mai importante de la periferie.

La tramvaie se întrebuintează în general ca forță motrice electricitatea. În consecință s'a schimbat și construcția, ce se obișnuia pe timpul tramvaielor cu cai conform necesităților. Aici nu trebuie să ne oprim mai mult timp, deóre-ce la tramvaiul nostru cu vapor avem o construcție similară. Cele mai multe orașe au la tramvaie șinele uniforme de oțel, pe când la Hannovera, Nürnberg, Strassburg și încă în câte-va orașe vedem șinele biforme sistemul Haarmann aplicate cu bun rezultat.

În privința legăturii șinelor între sine am văđut construcțiuni practice expuse de cătră orașele Breslau, Chemnitz, Dresda.

Circularea tramvaielor se face din cauza ieftinătății și a siguranței mai mari în general prin curente superioare. Curentele suterane se întrebuintează numai la distanțe mici și în locuri unde aparatul superior ar produce deranjamente. În Dresda și în câte-va orașe, pentru descărcarea curentului este aplicată o scară departe descăcătoare.

Metoda de a pune tramvaiele în circulație prin acumulatori, mai are încă nevoie de dezvoltare tehnică, înainte de a se puté generalisa.

Ca mijlóce de circulație se întrebuintează vagonéle motóre, cari în diferitele orașe nu se deosebesc, decât prin aparatele de frînă. Acestor motóre se atașează, când circulația e mare, vagoné ordinare. În Hamburg, München, Strassburg mai sunt și locomotive.

Vitesa tramvaielor este reglementată polițienesce. Ele circulă în interior cu 9—13 Chilometri pe óră, la periferii 18—25 Chilometri.

Diferite opere grafice și tablouri es-

lapte; dér nu e nici pesimist. El este așa cum îl arată doinele, horele și basmele sale: vesel când e în societate cu ai săi, gânditor și melancolic când e singur, însuflețit de spiritul dreptății și gata de luptă pentru apărarea ei; pretin și aliat firesc al tuturor celor nedreptățiți séu loviți de vre-o pacoste, și încređător în triumful binelui. Doina e cântecul național al poporului român, ea spune dorul sufletului séu. *Doina și dorul* sunt două cuvinte caracteristice, cari nu se pot traduce în alte limbi. Ele exprimă une-ori un simțemént adénc și tainic, am puté dice religios, de simpatie și admirațiune pentru natură, pe care Românul o numesce mama sa; alte-ori exprimă simțeminte de iubire, de regret, de jale, de milă, de durere pentru țera sa, de rēsbunare și... de speranță.

Să deschidem acum cartea de poesii, ce avem înaintea noastră, să vedem ce cuprinde ea și ce ne promite?

De la primele versuri vedem sbucimările unui suflet de elită, plin de cele mai frumoșe aspirațiuni și dorințe, dér ale cărui ilusiuni se sting una câte una în

lupta sa cu realitatea și cu o aspră sorte, precum se vestejesc florile primăverii la suflarea unui rece vifor:

„Tie dór”, icónă blândă, ț-arăt rana ce mă dóre...
E în taina firei mele o dorință ardătoare,
Clocotesc în adéncul vieții mele netrăite
Un vulcan nestins de doruri și de gânduri fericite.
Dér, pe când de flacări sînte arde sufletul în
[mine,
Pe când gândul mă încaldeșce colindând prin lumî
[străine,

Réul lumii nveninéză traiul meu cuprins de témă,
Și cu mâna-i criminală vremea repede-mî sfărămă
Un măreț castel de visuri pe-a mea inimă clădit
De când, încă plin de vieță, am sperat și am iubit.”
(Pag. 79).

Ceea-ce urmăză însă, nu e desperare. El a văđut în visurile sale o lume atât de frumoșă și de bună, încât nu se póte despărți de ea; și vré să trăiescă visând.

Ađi, viața-i un pustiu abis;

Tu, cel ce cauți fericirea,

Sé nu te mai deșteptî din vis.”

(Va urma.)

(Pag. 23.)

use în acest grup dedeau informații asupra diferitelor detalii referitoare la tramvaie.

Trebuie se relevăm aici desemnurile modelele din Berlin relativ la trenul superior și suteran și la linia plutitoare din Oberfeld prezentată în fotografii. Despre aceasta din urmă se dice în catalog, că este unica în felul ei.

În sfârșit mai remarcăm din grupul acesta descrierile și fotografiile espuse de inginerul M. Schiemann din Dresda asupra trenurilor fără făgașe, observând totodată că o asemenea linie există în circulație deja de câțiva ani între Königstein în Saxonia și Bad Schweizermühle.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 18 Noemvrie v.

Comitetul societății academice „România Jună” pe anul administrativ 1903—1904 s'a constituit ast-fel: Președinte: Mihail Popovici. Vice-președinte: Vasile Reus de Mirza stud. techn. Secretariu I: George Novacovici stud. jur. Secretariu II: Eutemie de Cercavski stud. jur. Cassar: Laurențiu Luca stud. med. Controlor: Caius Popp stud. jur. Bibliotecar: Arsenie Davidescu stud. med.

Bôla împăratului Wilhelm. Din Frankfurt se anunță, că după informațiile cercurilor bine orientate, starea sănătății împăratului Wilhelm nu este așa de satisfăcătoare, cum afirmă buletinele oficiale. Sănătatea împăratului e adânc sărăcinată. Marele duce de Hessa Carol Frideric va merge la Berlin spre a visita pe împăratul.

Studentii ruteni relegați. Ministrul de culte austriac a aprobat hotărîrea senatului universitar din Lemberg, care relegea opt studenți ruteni, din cauza, că într-o sală de la facultatea de teologie au insultat pe rectorul P. Fialek.

Victima esplosiei de la Sibiu. Maria Nanu din Hărman, despre care am scris deja, a repausat Duminecă seara în spitalul de acolo.

Boris Sarafoff în Belgrad. Șeful revoluționarilor macedonenți Boris Sarafoff va sosi sâptemâna acosta la Belgrad, unde va ține o conferință. Guvernul sârbesc i-a dat voie să rămână în Belgrad, însă cu condiția de a-se purta liniștit.

Universitatea din Cernăuți a fost închisă la propunerea medicului primar al orașului din cauza, că în familia portarului au izbucnit nise bôle infecțioase.

Un agent de asigurare — incendiar. Cetim în S. D. T.: În Ibașfalău s'a judecat în sesiunea a doua a curții cu jurați, care a durat de la 16 până la 24 Noemvrie următorul proces caracteristic. Agentul evreu Samuel Gedeon, în etate de 27 ani, care reprezenta „Prima societate maghiară de asigurare” era inculpat, că a pus foc în comuna Dârlos. Samuel Gedeon locuia în luna Septemvrie într-o locuință privată în Mediaș, de unde făcea excursiuni pe jos în comunele vecine cu scop să facă asigurări. Era însă bătaș la ochi, că în timpul când el se afla în comuna respectivă, se aprindea dinloc câte-o casă séu două. Densul profita de acest privilegiu spre a îndemna omenii să facă asigurări. Este de remarcat, că nici înainte de a veni el în comună, nici după plecarea lui, nu se întâmplau incendii. Bănuala, fresce, căduț asupra jidovului. Deore-ce însă el proceda cu o precauțiune extremă, nimeni nu-l putea prinde și prin urmare nu putea fi dat în judecată. În sfârșit a sfecit-o jupânul în comuna Dârlos, unde primarul având motive grave, cu deosebire mărturisirea unui băiat de nouă ani, care l'a vădut pe jidov punând foc, precum și o scrisore suspectă găsită la densul, — l'a arestat. Curtea cu jurați a dat verdict afirmativ și tribunalul l'a condamnat pe Gedeon la 6 luni închisore. Jidovul a tăgăduit morțiș și s'a purtat la pertractare foarte obraznic. Este caracteristic însă, că după-ce i-s'a publicat sentința, n'a anunțat recurs.

Un tîner român, în etate de 24 ani, bacalaureat (maturisant) al școlii superioare de comerț din Brașov, care vorbește limbile franceză, germană și maghiară, dorește a ocupa un post de contabil, subcontabil séu correspondent la o bancă, fabrică séu casă comercială de aici, ori din România. Se mai adaugă, că are și practică și că posedă bune certificate. Informațiuni se iau de la administrația diarului nostru.

Moștenitorul de tron Rudolf — în Zákány. Cât de mare este prostia unor omeni, se pôte vedé din următorul cas. La proprietarul cu numele Paplogó Imre din Zákány se prezentă dîile trecute un șarlatan și după-ce dădă „bună ziua”, începu să spună repede: „M'am sfădit cu bătrânul, fiind-că nu vré să vină din Viena. Și de câte-ori i-am spus să se lase de Nemți!” — „Dér cine ești d-ta?” întrebă Imre. — „Eu sunt moștenitorul de tron Rudolf și umblu acuma să vedé și să studiez ce mai gândesce poporul maghiar”. — Când a auđit d-l Paplogó aceste cuvinte, a rămas cu gura căscată și repede și-a luat pălăria din cap. Numai după-ce l'a întrebat din nou „Rudolf:” „Ei, nene, ce mai e nou pe la voi?” și-a revenit Paplogó în fire și a răspuns incurcat: „Ei, Prea Înălțate, să fie cu ertare, eu nu mă pricep la politică — dér pôte veți fi având fôme, mă duc să aduc puțină slănină și o garafă de vin și să spun și muierii mele, care tocmai mulge vaca, să-i spun de ce onóre mare ne-a învrednicit Dumneđu casa...” — „Nu, nu”, răspunse „Rudolf”, „nu mi-e fôme, dér am de mers încă în câte-va locuri și decât ai fi bun să-mi dai un cal, să pot umbra mai repede, apoi pe de séră mă întorc la cină...” — „Cum nu!” răspunse Imre și îi dădă numai de cât murgul. — Nevasta lui Paplogó nu mai puté de bucurie, și s'a pus să facă de cină. A tăiat două gășce. De séră însă și a doua și a treia și în zadar au așteptat să vie „Prea Înălțatul”. Atunci d'abia îi veni lui Paplogó în minte, că pôte l'a tras pe sfôră vr'un șarlatan, și a făcut arătare la jandarmierie.

Student universitar — hot. Se scrie din Viena, că poliția a arestat pe studentul de la politehnic, Pavel Jagodici din Zagreb, la care s'a găsit suma de 64 mii corone. Arestatul a mărturisit, că a făcut o spargere la proprietara de tipografie Teresia Fischer din Zagreb, de unde a furat hârtii în valôrea sumei amintite.

„Ori înving, ori cad”...

Ministrul președinte Tisza a primit Duminecă o delegație numărôsă de 314 membrii, toți alegători din cercul electoral Ugra, care i-a predat mandatul de deputat. În delegația acosta — spun foile ungurese — erau reprezentați și „locuitorii patriotici români” între cari se distingeau, prin înălțime, flăcăul „valah” Gavrilă Vajda, care purta un stindard tricolor maghiar cu inscripția ungurească: „Trăescă deputatul nostru Stefan Tisza”.

Când apărû contele Tisza în fața delegației, printre strigările de „eljen” se auđiră și câte-va strigări amărîte de „să trăescă!” ce au sburat de pe buzele acestora, cari „și-au închinat stégul” înaintea lui Tisza.

După-ce conducătorul delegației Markovics Antal salută pe Tisza, predându-i mandatul, contele Tisza răspunse printr'un discurs mai lung, în care étă ce a đis:

— Cât timp Dumneđu imi va da putere, voiú purta lupta ce mi-se impune. N'am oăutat lupta acosta, căci programul cu care guvernul, în urma decisiunii Maj. Sale, a pășit înaintea națiunii, făcea de prisos lupta, deorece a produs liniștire în spirite în ce privește aranjarea cestiunilor militare. Cu conștientă liniștită pot să spun, că uriașa majoritate a națiunii maghiare n'a dorit continuarea luptei, n'a cerut ca continuând o luptă stérpă pentru dorințe nerealisabile, să primejdum tôte interesele națiunii. Din contră, cu inimă recunoscătoare a primit reformele, ce putem să le aduceș, și a cerut de la gu-

vern, de la deputați, să nu primejduescă sôrtea națiunii, să ne întôrcem la activitate salutară.

Acosta a fost calea pe care a pășit noul guvern; am pășit cu liniște, cu mijlôce pacinice pe acosta cale, nisuind cu răbdare a abate dieta țării pe terenul acesta. Numai o mică fracțiune a dietei a pus piedecî în calea realizării acestui program pacinic, salutar și binefăcător.

Cestiunea pentru noi era, să suferim să privim pasivi cu mâinile încruciate, incapabili să se retirăm cu lașitate dinaintea împlinirii datoriei nôstre, pentru-ca o mică fracțiune să împedecé ceea-ce este un interes vital al națiunii? Eu cred, amicii mei, că într'asta nu puteam esita; și cu tôte că aș regreta adênc, decât mai ales acum când trebuie să neluăm refugiu la mijlôce de luptă mai tari, acosta mică fracțiune și-ar afla sprijin la elementele sănătose din opoziție, ducându-le în tabăra acestora, cari s'a pus pe basa nihilismului politic, totuși eu nu m'așî pulé oprî la calea jumêlate.

Tisza vorbi apoi despre valorarea voinței majorității dicend, că cei ce pun piedecî în calea realizării politicei majorității, se pun în opoziție cu constituția, usază de forță; față cu acestia, aplicarea forței nu este numai un drept constituțional, ci o datorință patriotică imperativă.

— Pe calea acosta voiú merge eu fără esitare. fără a mă clătina, căci cređend în sfințenia cauzei, am credință și în succes. Cred, fiind-că este imposibil, ca națiunea maghiară, care și-a susținut prin atâtea pericole instituțiile constituționale, să nu pôtă înlătura piedecile, ce i-le pune în cale o fracțiune bagatelă a compatrioților nôștri orbiți. Națiunea maghiară trebuie să alégă între aceia, cari servesc sincer libertatea pe terenul muncii, și între aceia, cari provôcă ruina vieții constituționale cu aplicarea de devise false...

Voiú merge pe drumul ce mi-l'am fixat, voiú merge mai departe, până când ori voiú învinge, ori sdrôbit voiú cadé la jumêlate drumul.

Contele Tisza și-a învitat apoi oșpeții la masă în hotelul „Royal”. Printre oșpeții săi se afla și dipotatul de la Voila, Șerban Miklos, protopopul gr. or. Roxin Miklos din Micherechiu și Iustin Ardelean.

S'au ținut și toaste. Într'un toast Tisza a rugat pe cei de față, să nu-și uite, că „suntem Maghiari, Maghiari fără deosebire de naționalitate și confesiune; să nu uităm, că suntem puțin și că trebuie să ne prețuim unii pe alții. Sentimentele de solidaritate și dragoste ne-au unit în trecut”, că ne vor contopi și în viitor”. Închină paharul pentru amicitia acosta.

Protopopul Roxin salută pe Tisza nu numai ca pe conducătorul partidului liberal, ci ca pe conducătorul întregii țări. A mai vorbit și Ardelean Iustin.

Cu acosta ospêțul s'a sfirșit.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 30 Noemvrie. În ședința de ađi a dietei ministrul președinte Tisza răspundend lui Francis Kossuth — care în schimbul desarmării cerû reforma electorală și valorarea limbei maghiare în măsură mai însemnată în școlile populare — a declarat:

„Nu sunt între noi deosebiri de vederi în ce privește cestiunea limbei maghiare în școlile populare. În programul meu veți afla punctul acesta, căci se dice în el, că învêțarea limbei maghiare obligătore în școlile populare trebuie să se controleze mai strict, decât până dcum. Acesta este un punct cardinal al politicei guvernului și cred, că prin măsuri concrete va fi posibil a duce mai înainte cu un pas esențial cestiunea acosta. Afirm deci, fără tēmă de a fi desmintit, că în direcția acosta voim să facem un pas însemnat înainte.”

Promite apoi lărgirea dreptului electoral și că va presenta un proiect

de lege camerei într'un timp, ca viitoarelegeri generale să se facă pe basa noiei legi electorale.

București, 30 Noemvrie. În ședința de astăđi a camerei s'a ales președinte d. M. Ferechide, ér vice-președinti: Protopopescu, Mortun, Șendrea, Poenaru Bordea. — La senat fû ales președinte: P. S. Aurelian, vice-președinti: Costescu-Comaneanu, Nicolaide, Poni și Gr. Macri.

Literatură.

A apărut „Almanachul” societății „Petru Maior” Budapesta 1901 ca un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Prețul 4 corone. Se află de vânđare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 banî porto.

„ALBINA” institut de credit și de economii Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Nov. 1903.

Intrate:

Numărar cu 1 Nov. 1903 . cor.	43,405.57
Depuneri spre fructificare	185,565.57
Cambii rescumpărate	322,674.83
Conturi curente	92,351.13
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	36,801.80
Imprumuturi pe produse	329.—
Monetă	29,965.20
Comisiuni, cupône și efecte	17,132.98
Bancă	51,036.58
Interese și provisiuni	22,985.78
Diverse	31,543.11
cor.	833,791.55

Esîte:

Depuneri spre fructificare . cor.	126,247.64
Cambii escomptate	311,832.50
Conto curent	141,701.90
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	29,467.—
Imprumuturi pe produse	—
Monetă	27,064.33
Comisiuni, cupône și efecte	18,688.27
Interese și provisiuni	1,904.14
Spese și salare	5,036.92
Bancă	105,909.09
Diverse	22,777.71
Numărar cu 30 Nov. 1903	43,162.05
cor.	833,791.55

Dr. N. Vecerdea, dirigent.

C. Aisăr Săvuleanu, cassar.

Iosif Oncioiu, contabil.

Voci din public.*)

Declarațiune.

Câmpeni, 27 Noemvrie 1903.

Notarul din Câmpeni Tomutza László și-a permis necuviința, de a mă ataca în Nr. 255 al foiei „Ellenzék” din a. c. afirmând, că în seara de 7 Noemvrie a. c. când cineva a spart ferestrele d-lui protopretor subd. din Câmpeni Dr. Boer Kálmán, eu m'așî fi preumblat în timpul acesta pe sub ferestra locuinței sale și, întrebând despre acest lucru, am negat faptul.

Posiția mea nu-mî permite să iert o asemenea calumnie; drept aceea am făcut întrebare la redacția sus numitei foi, că ia răspundere pentru articolul publicat, la ce redacția mi-a răspuns, că răspunderea o are respective a luat'o asupra-și Tomutza László not. cerc. din Câmpeni. Primind eu acest răspuns, mi-am trimis martorii la numitul notar, cerându-i satisfacție cavalerescă, el însă a denegat amî-o da, în urma căreia am fost silit, ca în 23 Noemvrie a. c. pe stradă în prezența mai multora să-i aplic câte-va lovituri cu gârbaciul peste față.

Aduc acestea la cunoscința onor. public, ca să cunoscă cine e Tomutza László notar în Câmpeni, și cum scie d-nialui să calumnieze și tragă în tină onôrea altora, ér când e vorba de a da seama despre faptele sale mârșave, se ascunde; drept aceea eu l' declar de un calumniator ordinar, fără rușine, cu care un om cinstit numai cu gârbaciul în mână pôte să vorbescă.

Sabin M. Corcheș.

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate sub rubrica acosta, — răspunderea cade în sarcina trimițetorului. — Red.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:
(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Micul mărgăritar sufletesc, cârticică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Legată costă 44 bani) + 5 b. porto).

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onoarea Preacuratei Fecioare Maria pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 40 bani (+ 5 b. porto).

Cuvântări bisericesci scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvântări bisericesci de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesci acomodată pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predicii, se mai află în text câteva instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto)

Predici pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an, de Em. Elefterescu, cunoscut atât de bine în cercurile românești din numărösele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predici pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christ. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântări bisericesci pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

Cuvântări funebre și iertăciuni din autori renumiți, prelucrate de Titu Budu. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișoara 1895. O cârticică de mângăiere sufletescă, care costă legată 3 corone (plus 10 bani porto).

„Cuvântări bisericesci de Massillon“ traduse din originalul francez de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicii de ale vestitului orator eclesastic francez. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc *resăritin*, și fie-care este pusă la acea Duminecă sau sărbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predica. Un volum elegant de peste 400 pagini în 8° cu portretul lui Massillon. — Traducerea se distinge printr-un limbajiu ales. — Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E. Dăianu. Tipografia arhidiecezană din Blaișu. Cartea are 31 ocle de tipar (500 pagini) și este fructul ostenelelor unor laboroși studenți în teologie dela universitat-a din Budapesta Cuvântul „Salba ne reamintesc societatea literară a același nume a teologilor din seminarul desființat „S-a Barbara“ din Viena. Cărei societăți în mulțumim publicarea Făbiolii și a unei părți din catechismul cel mare a lui Deharbe. Traducătorii ne ofer o lectură edificătoare în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Prețul unui exemplar legat elegant în pânză este 4 corone (+ 30 b. porto) Un exemplar broșat 3 corone (+ 30 b. porto).

1903 B. 611/2 sz.

Ö Felsége a Király Nevében!

A kőhalmi kir. járásbiróság a becsületsértés vétségével vádolt Pinteá Patricius elleni büntető ügyben a Bercan János által emelt vád felletta a Kőhalmomban 1903 évi november 7-én Gálfalvi Zoltán kir. albiró Kopetzki Vilmos jegyzőkönyvvezető részvételével megtartott nyilvános szóbeli tárgyalás alapján a vád és védelem meghalgtása után a következőleg

Ítélt

A kir. járásbiróság mint büntető bíróság Pinteá Patricius vádoltat, kisárpataki születésű, pálosi lakós, 35 éves gör. kel. nős, 1 gyermek atya, vegyonos, lelkész, állami kihágásért büntetve volt bűnösnek mondja ki a btkv. 261 §-ába ütköző

becsületsértés vétségében, mit az áltál követtet el, hogy Bercan János mirkvásári gör. kel. lelkész, mint a román irodalmi ág közreműködési egylet kőhalmi területének elnökét, az 1903 évi szept. 21-én tartott közgyűlés után crimínális officios hivatalos bűntevő kifejezéssel illette s ezért a btkv. 261 §. alapján elítéli, az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett e kir. bírósághoz befizetendő az 1892 évi XXVIII t. cz. 3 §-ában irott czélokra fordítandó behajtatatlansága esetén 5 napi fogházra átváltóztartandó 50 kor. pénz büntetésre. Elmarasztalja a felmerülendő büntügyi költségek hordozásában.

Végrehajtás terhe mellett kötelező, hogy sértett Borkán Jánosnak 30 kor. — fil. költségek 15 nap alatt fizessen meg a megállapított tanudijak fejében.

Együttal elrendeli, hogy jelen ítélet a btk. 277 §. alapján Brassóban megjelenő „Gazeta Transilvaniei“ czimű lapban vádlott költségére közzétéssék.

Az eljárás befejezte után az iratók a nagyszebeni gör. kel. egyház főconsistoriumnához, mint vádlott fegyelmi bíróságához áttétetni rendeltetnek.

Indokolás

Borcán János mirkvásári gör. kel. lelkész vádolt emelt Pinteá Patricius pálosi gör. kel. lelkész ellen a miert 1903 évi szept. 21-én mint a román irodalmi és közmívelődési egylet kőhalmi kerülete közgyűléséről jöttek, ki; a templom udvarán „crimínális officios“ (hivatalos bűntevő) kifejezéssel illetve Vádlott a panaszolt kifejezések használatát tagadta, tekintve azonban, hogy Brotea János, Repede György, Grancsa János Majkan György, Borkoman Zakarias, Bercsán János tanuk eskü allatt vallották, hogy vádlott a panaszolt kifejesést használta, ezt a körülményt tényállásként megállapítani s annak következtében vádlottat tünőnek kimondani kellett, mert a panaszolt kifejezés használata a btk. 261 § szerinti becsületsértés vétség alkotó elemeit magában foglalja.

A büntetés mértékéül enyhítő körülményül figyelembe vétetett, hogy vádlott egy zajos közgyűlés berekesztése után, tehát felhevült állapotban használta a sértő kifejezéseket.

A költségekben való marasztalás a B. P. 480 §. következménye.

Az ítélet közzétételét magánvádló kérésére, a btkv. 277 §. képest el kellett rendelni.

Kőhalom, 1903 nov. 7-én.

Gálfalvy Zoltán s. k. kir. albiró.

A másolat hiteleül, Kőhalom 1903 évi november 22-én.

Kopetzky Vilmos kir. jb. ir. kezelő.

AVIS!

Am onórea a aduce la cunoscinta On. public, că **am mutat Atelierul meu de**

BRODERIE

din Strada Castelului

— in Strada nouă de sus nr. 16. —

Aci se află toate mostrele de brodat și se tipăresc florii, girlande și monograme. Mare asortiment in Broderie albă și colorată se află la mine.

Cu totă stima

A. Smidts.

3-3.1173

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recădă, înbuibare, mâncări greu de mistuit, ferbințeli, prea reci, sau viața neregulată și-au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcel, dureri, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun **Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich**

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătoare cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosescă de timpuriu. Simptome ca: **dureri de cap, răgăială, grătă, slăbiciune, vomare,** dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: **neastimpăr, colică, bătaie de inimă, issometruitând vinul de burueni. Asemenea curăță din stomac materii stricăcioase prin eșirea ușoră la scaun.**

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-ori din mistuire rea și din dispoziție lănavicioasă a ficatului. Persone cari pătimesc de **lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie, tângesc** cu în-cetul **Vinul de burueni** dă impuls puterii de viață, **Vinul de burueni** excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesc, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiciune de viață. — Mulțime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capătă in sticle à 3 cor. și 4 cor. in farmaciile diu: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágón, Papolez, Kovászna, Beresnyó, Seps-Szt.-György, Bölon, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalm, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Bánykut, Boldogváros, Boholez, Szásztukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarece, V. ilya, N.-Sink, Aiud, Panticu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și in toate farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekelius la „Speranța“.

Trimite 3 sau mai multe sticle cu prețurile originale in ori și ce localitate din Austro-Ungaria.

— Se se ferescă de imitație. —

Cereți anume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirit de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fruct 1500, sirop de cireșe 3200, fincen. anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de ințian, rădăcini calmus aa. 100. Aceste părți constitutive se se amestece.

ABONAMENTE

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni .. 6 cor.	Pe trei luni ... 10 fr.
Pe șese luni .. 12 „	Pe șese luni ... 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni . 2 „	Pe șese luni . . 4 „
Pe trei luni . . 1 „	Pe trei luni . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrierilor administratiunii. In cazul pu-

blionării unui anuociu mai mult de odată se face scădământ care creșca cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Transilvaniei.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.